

Meerdaagse excursie naar Falsterbo van 18 – 21 september 2014

Willem Kouwenhoven, Tim Asbreuk, Jan Lohuis en Hilde Veenstra

In verband met het 50-jarig jubileum van de TVWG is er een meerdaagse excursie naar Falsterbo in Zweden georganiseerd waarvan wij hier verslag doen. De vorige excursie van de TVWG naar Falsterbo was 21 jaar geleden, namelijk van 26 aug – 3 sept 1993 (Ficedula 22: 132-138).

Donderdag 18 september (Willem Kouwenhoven)

Op de dag voor het vertrek kreeg ik een telefoontje van Wiegert de Leeuw dat hij vanwege privéomstandigheden moest afhaken. Ongelukkig voor hem, voor ons gelukkig geen voorbode van nog meer onheil, want het is een prachtige en geslaagde excursie geworden. Alle lof voor Hans van Leeuwen die bliksemsnel de organisatie voor elkaar moest zien te boksen.

Ik zal even de deelnemers voorstellen: allereerst de wakkere chauffeurs Hans van Leeuwen en Koene (beter bekend als Harry) de Jong en verder Peter van den Akker, Jan Lohuis, Hilde Veenstra, Tim Asbreuk en Willem Kouwenhoven. Peter en Hans kenden Falsterbo nog opmerkelijk goed van eerder bezoek, voor de overigen was het de eerste keer.

Natuurlijk was er eentje die zich versliep, maar in een sprint slaagde Peter erin zijn tassen en onmisbare apparatuur mee te grissen ten koste van zijn ontbijt, zodat hij onderweg bijgevoerd moest worden. Het lukte ons desondanks op donderdagmorgen om 06.05 uur met twee auto's vanaf het verzamelpunt naast de A1 te vertrekken, en dank zij dit vroege tijdstip (uit voorzorg voor oponthoud) ruim op tijd in Puttgarden te komen. De klaarliggende veerboot van 11.15 uur bracht ons bij prachtig weer in 3 kwartier naar de Deense kust bij Rodby, en reeds kort daarna zorgde een eerste Rode wouw voor de nodige opwinding en verder zagen we een Zeearend en vele Bonte kraaien. Een snelle snelweg door het saaie Deense landschap (met opmerkelijk veel dode vossen langs de kant van de weg) leidde naar de inmiddels beroemde tunnel-brug tussen Denemarken en Zweden. Van daaruit waren we binnen het half uur, om 13.50 uur op de camping in Falsterbo, waar de receptie nog met de middagdut bezig was.

Op de heide vlak buiten de camping konden we ons meteen aansluiten bij de vele vogelaars, die zich daar in een lekker zonnetje bij 20 graden hadden opgesteld met de scoop in de aanslag. En we werden op onze wenken bediend door vele roofpieten, zoals een Boomvalk, juveniele Bruine kiekendief, ca 10 Sperwers en een Kruisbek. Toen we een beetje zat van de zonnestrallen waren geworden, zijn we per auto en te voet naar de beroemde landtong achter en naast het golfterrein (volop

in gebruik) gegaan. Deze plek heet Nabben en vormt de uiterste punt van Zweden waar de vogels de zee op trekken richting Denemarken. De lage duintjes met de rozebottel- en bessenstruiken deden hier en daar aan de Wadden denken. Watervogels en steltlopers zaten er in overvloed in het ondiepe water en op de strandwallen en werden begluurd door nogal wat andere vreemde vogels, met kistjes aan en petten op, gewapend met kijkers en telescopen op hoge poten. En je kon daar onvervalst Twents horen proaten door een flinke groep weidebroeders uut Weerselo. Prettig was ook de ontdekking dat er bij de vuurtoren een screen stond met in het Zweeds en Engels de namen van gespote vogels op die dag. Hier gingen we iedere dag wel even aan.

Vrijdag 19 september (Tim Asbreuk)

Doordat niet iedereen 's ochtends even snel was, stonden we uiteindelijk om 6.40 uur op Nabben. De Sperwer was net als de vorige dag de talrijkste roofvogel, we telden er in ruim 3 uur 28. Ook andere vogels werden in het eerste uur aan het lijstje toegevoegd zoals Watersnip, Kneu, Brilduiker en Slobeend. Op een strandje foerageerde soms een Waterral; de vogel schoot steeds bliksemsnel uit de vegetatie om wat te pikken en keerde dan direct weer in de dekking terug. Het leek wel alsof de vogel aan een stuk elastiek zat. Ook leuk waren de Grote sterns en enkele Visdiefjes die aan het vissen waren in de inham, op zo'n 70 meter afstand. Ook zwommen er twee Grijszeehonden langs. Rond 7.20 uur werd er een Vos ontdekt, die mooi over de golfbaan liep. Een uur later werden er een aantal vogelsoorten toegevoegd aan het lijstje, waarbij ik me zal beperken tot de in Twente schaarse soorten. Dit begon met een Visarend die mooi langs vloog en later op de punt van het schiereiland ging zitten en daar zo nu en dan een mooie vliegshow weggaf. Iets zuidelijk zat een Oeverpieper te foerageren en boven zee zagen we een Kleine jager, 2 Parelduikers en een groep Rotganzen vliegen. Nadat er ook een Zearend aan het lijstje was toegevoegd, werd er door één van de Zweedse vogelaars aangegeven dat er op het ringstation een 'Yellow-browed warbler' (Bladkoning) was gevangen. Door het toch al wat mistige weer besloten de meeste vogelaars derhalve maar richting het ringstation te lopen. Daar aangekomen lieten ze ons eerst een juveniele 'Penduline tit' (Buidelmees) zien. Uit het volgende zakje kwam vervolgens de Bladkoning tevoorschijn. Naast de vogels werden ook Kleine parelmoervlinder, Citroenvlinder, Klein koolwitje en Atalanta aan het lijstje toegevoegd. Iets voor lunchtijd gingen we terug naar het huisje, daar aangekomen gingen we vrijwel direct naar de heide naast de camping om roofvogels te tellen. Er waren verschillende bellen Rode wouwen (122 exx) en Buizerds (106 exx) aanwezig. In lagere aantallen kwamen er ook Bruine kiekendieven (5 exx), Sperwers (27 exx), Boomvalken (9 exx) en een Wespendif over. Ook waren er ter plaatse zeker vijf

Torenvalken aan het jagen. Langzaam kregen de eerste mensen honger en gingen terug naar het huisje om te lunchen. Een aantal personen had al boterhammen bij zich en bleven achter op de heide. Zij werden beloond met een op korte afstand en laag langs vliegende juveniele Steppekiekendief. De vogel had net als een jonge Grauwe kiekendief een warme bruine borst. De donkere 'Boa' met lichte halsring waren zeer goed te zien en zijn op foto vastgelegd. Na dit vogelgeweld besloten ook de resterende vogelaars terug te lopen naar het huisje. De middag werd afgesloten met een tocht door de duinen, op zoek naar Buidelmezen en andere zangvogeltjes in het riet en struweel. Qua bijzonderheden bleef het bij een Taigaboombkruiper en een Grauwe klauwier. De Taiga konden we van dichtbij in de kijkers volgen; de witte flanken, lange wenkbrauwstreep en het trappetje in de vleugelstreep waren goed te zien. Na deze wandeling zijn we gaan eten bij een (vis)restaurant en vervolgens terug naar het huisje gegaan. Daar werd er nog even een borrel gedronken en werden de foto's van de Steppekiekendief nog even vergeleken met de tekeningen en beschrijvingen in de meegebrachte literatuur.

Bladkoning en Taigaboombkruiper in vuurtorenbos. Foto's: Harry de Jong

Zaterdag 20 september (Jan Lohuis)

De dag begon wederom met vroeg opstaan, snel brood smeren en tegelijkertijd thee en koffie zetten zodat we rond 6.30 uur op Nabben konden arriveren. Het was al een beetje mistig toen we vertrokken, maar op de telpost was het nog een beetje erger. Toch hadden we goede hoop dat door de zonnestralen de mist snel zou oplossen. Intussen vermaakten we ons met de kleine zangers in de stuiken zoals tientallen Goudhaantjes, Roodborstjes en Kneutjes. Maar de mist trok niet op en werd alleen maar dikker, hierdoor was er ook nauwelijks vogeltrek. Toen we vertrokken zagen we nog wel een Slechtvalk. Ons voornemen was om na de ochtendtelling het binnenland in te gaan met als

doel het spotten van de Steenarend bij Filedalen. Dit voornemen werd versneld door de mist. De rit naar Filedalen, waar de steenarend de vorige dag nog was gezien door de groep uit Weerselo, is landschappelijk zeer mooi. Onderweg zagen we veel Rode wouwen en op een tussenstop bij een moeras (Borringemad) ook 3 juveniele Roodhalsfuten, 5 Zwarte ruiters en ca 20 Dodaarzen. Aangekomen in Filedalen zijn we net buiten het bos gaan eten met een mooi uitzicht op de hellingen. Zelf ben ik een weiland in gelopen om ook meer uitzicht boven het bos te hebben. Ik hoorde namelijk steeds Raven roepen en dacht zo meer kans op een foto te krijgen. Tijdens het zoeken naar de Raven kreeg ik een grote vogel in de kijker, maar omdat de afstand groot was kon ik dit niet goed inschatten. Pas toen de Raven deze vogel aanvielen bedacht ik dat dit weleens een Steenarend kon zijn. Ik had al veel opnames gemaakt en hoopte dat deze uitsluitsel zouden geven. Tot Peter ook het weiland in kwam en zei dat ik waarschijnlijk de Steenarend had gezien, hij had een subadulte vogel boven een bos zien vliegen. Bij een beek die het weiland in tweeën splitste, zagen we een Amerikaanse nerts die zich mooi liet fotograferen. Ook zaten er Boomkickers die nog luidruchtig en in koor riepen. Nadat iedereen was uitgekeken en gegeten zijn we op verschillende plaatsen in het Filedalen verder gaan zoeken naar Steenarenden. Helaas lukte het niet de vogel opnieuw in beeld te krijgen. Bij de laatste stop hebben we lekker een uurtje van de zon genoten met damherten in de verte. Hier werden we getipt om op de terugweg langs het Krankesjon te rijden met kans was op Vis- en Zeearend. Zo gezegd zo gedaan; om daar te komen moesten we door een groot militair terrein. Eenmaal aangekomen hadden we de ondergaande zon recht in het gezicht waardoor het lastig waarnemen was. Maar we zagen een Boomvalk vlakbij op libellen jagen en een Visarend met succes in vis uit het water slaan. Ook foerageerde er een juveniele Bruine kiekendief. Na 12 uur vogelen werd het tijd om te gaan eten en we besloten wederom de pizzeria in Holvinken aan te doen. Na het eten was het nog goed borrelen en napraten over de dag en toonden mijn foto's het bewijs van een Steenarend.

Zondag 21 september (Hilde Veenstra)

De laatste dag van de excursie zou door mij, nieuw lid van TVWG, beschreven worden. Ik heb me heel erg vermaakt in Falsterbo en omgeving, met al die vogels en de aardige TVWG-mensen. Fantastisch was het. Op zaterdagavond had ik eigenlijk nog maar één wens en dat was om Kraanvogels naar het zuiden te zien trekken. Misschien had ik dat eerder moeten wensen, want we lagen goed en wel in bed, die zaterdagavond, toen we het karakteristieke trompetteren van Kraanvogels hoorden. Binnen twee tellen stonden we allemaal voor de hutten enthousiast te luisteren naar de in het donker overvliegende Kraanvogels. Alleen Tim bleef in zijn

bed, voor het open raam liggen luisteren.

De volgende ochtend waren we weer vroeg op Nabben om de laatste keer naar trek te kijken. Sperwers (8 exx) kwamen nog over, in de verte lagen grijze zeehonden op het strand, Goudhaantjes bevolkten de bosjes in de omgeving en ook kwam er een onvolwassen Steppekiekendief langs. Een mooie afsluiter, want nog niet iedereen had deze fraaie soort gezien. Verder was er nauwelijks trek die ochtend.

We hadden plannen om de ochtend vogelend door te brengen en dan in de middag naar huis te rijden. Iets na 8 uur kwam er een grijze wolk aandrijven; maar Peter wist te vertellen dat het maar een klein buitje zou zijn; geen zorgen! Uit de grijze massa begon regen te vallen die niet meer ophield. Uiteindelijk besloten we om een kop koffie te gaan drinken in de vuurtoren. We waren niet de enigen die dat slimme plan hadden; het was er druk. En het bleef maar regenen!

Zo besloten we om maar vroeger terug te gaan naar Nederland en snel in de hutten onze spullen te pakken. Daar kwamen opnieuw roepende Kraanvogels overvliegen; de V-vorm draaide en verdween boven de heide. Toen we uiteindelijk op weg naar Nederland gingen, bleken de vogels op de heide te staan. Een prachtig afscheid van Falsterbo.

"Kraanvogels van Falsterbo", gefotografeerd in Diepholz. Foto: Hilde Veenstra

Terugkijkend op de reis viel het aantal roofvogels behoorlijk tegen en ook de zangvogeltrek was zwak. Waarschijnlijk was dit te wijten aan het mooie weer en de wind die steeds in het noordoosten zat. Een voorbeeld hoe het ook kan was 23 september 2014, twee dagen na ons vertrek. www.falsterbofagelstation.se geeft voor die dag de volgende totalen: Zwarte wouw 4, Rode wouw 714, Zeearend 2, Sperwer 263, Buizerd 238, Ruigpootbuizerd 8, Bastaardarend 1, Kraanvogel 1910.

Twentse vogelaars op Nabben. Foto: Harry de Jong

Twentse vogelaars op Ljungen, zoeken naar roofvogels. Foto: Harry de Jong